

U 7/2023 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om initiativet för att säkerställa EU:s tillgång till en säker, diversifierad, ekonomiskt överkomlig och hållbar försörjning av kritiska råvaror: (1) Meddelande från kommissionen om en säker och hållbar försörjning av råvaror av avgörande betydelse till stöd för den gröna och den digitala omställningen (2) kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för att säkerställa en trygg och hållbar försörjning av råvaror av avgörande betydelse och om ändring av förordningarna (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (akten om råvaror av avgörande betydelse)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen kommissionens meddelande av den 16 mars 2023 (1) om en säker och hållbar försörjning av råvaror av avgörande betydelse till stöd för den gröna och den digitala omställningen samt (2) förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för att säkerställa en trygg och hållbar försörjning av råvaror av avgörande betydelse och om ändring av förordningarna (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 och (EU) 2019/1020.

Helsingfors den 17 maj 2023

Näringsminister Mika Lintilä

Gruvöverinspektör Riikka Aaltonen

28.4.2023

STATSRÅDETS SKRIVELSE TILL RIKSDAGEN OM INITIATIVET FÖR ATT SÄKERSTÄLLA EU:S TILLGÅNG TILL EN SÄKER, DIVERSIFIERAD, EKONOMISKT ÖVERKOMLIG OCH HÅLLBAR FÖRSÖRJNING AV KRITISKA RÅVAROR: (1) MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN OM EN SÄKER OCH HÅLLBAR FÖRSÖRJNING AV RÅVAROR AV AVGÖRANDE BETYDELSE TILL STÖD FÖR DEN GRÖNA OCH DEN DIGITALA OMSTÄLLNINGEN (2) KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL EUROAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM INRÄTTANDE AV EN RAM FÖR ATT SÄKERSTÄLLA EN TRYGG OCH HÅLLBAR FÖRSÖRJNING AV RÅVAROR AV AVGÖRANDE BETYDELSE OCH OM ÄNDRING AV FÖRORDNINGARNA (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 OCH (EU) 2019/1020 (AKTEN OM RÅVAROR AV AVGÖRANDE BETYDELSE)

1 Bakgrund

Europeiska kommissionen gav den 16 mars 2023 ut ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om säkra och hållbara leveranskedjor för kritiska råvaror (*råvaruinitiativet*) (COM(2023) 160)¹ samt ett meddelande i anknäring till detta (COM(2023) 165)². Till förslaget hör även kommissionens konsekvensbedömningsrapport (SWD(2023) 161).

Bakgrunden till paketet för kritiska råvaror är Europas råvaruberoende som inte har förbättrats efter råvaruinitiativet 2008 och de meddelanden som har lagts fram efter detta. Pandemin och senast Rysslands anfallskrig mot Ukraina har visat hur sårbart Europa är då det förekommer störningar i leveranskedjor. Uppnåendet av målen för den gröna och den digitala omställningen (dubbel omställning) förutsätter betydande mängder av råvaror av avgörande betydelse. Behovet av råvaror förväntas också växa betydligt i framtiden. Tillgången till råvaror är central både vid den dubbla omställningen, men också i försvars- och rymdsektorerna på grund av säkerhetsaspekter.

Produktionen och förädlingen av råvaror av avgörande betydelse är emellertid rätt koncentrerad. Med tanke på Europas resiliens anser kommissionen att det är nödvändigt att öka den europeiska produktionen och förädlingen av material av avgörande betydelse samt att trygga leveranser från tredjeländer.

---

¹ European Critical Raw Materials Act. Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council establishing a framework for ensuring a secure and sustainable supply of critical raw materials and amending Regulations (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 and (EU) 2019/102 (COM(2023) 160 final), https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2023-03/COM_2023_160_1_EN_ACT_part1_v7.pdf. Hämtad 17.3.2023.

² Kommissionens meddelande (COM(2023) 165 final): COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS. A secure and sustainable supply of critical raw materials in support of the twin transition, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1661. Hämtad 17.3.2023.

Kommissionen gav ut samtidigt som råvaruinitiativet även förslaget till förordning om nettonollindustrin (COM(2023) 161 final). Förslaget som gäller nettonollindustrin behandlas i en separat statsrådets skrivelse.

2 Förslagets syfte

Syftet för paketet om råvaror av avgörande betydelse som består av ett förslag till förordning och kommissionens meddelande är att stärka värdekedjorna för råvaror i Europa, diversifiera importen för att minska strategiska beroenden, förbättra uppföljning som gäller råvaror av avgörande betydelse och minska leveransriskerna i anknytning till dem samt säkerställa fri rörlighet för dessa råvaror på den inre marknaden och hög miljöskyddsnivå genom att främja cirkulär ekonomi och ansvarsskyldighet.

Syftet med de föreslagna åtgärderna är att trygga den europeiska industrins råvarubehov för den dubbla omställningen och försvarsindustrins behov samt att förbättra hela unionens kriställighet. De icke-juridiska åtgärder som har genomförts hittills för att uppnå målen har enligt kommissionens bedömning varit otillräckliga.

3 Huvudsakligt innehåll

3.1 Kommissionens meddelande

Kommissionens meddelande innehåller en beskrivning av verksamhetsmiljöns nuläge och beskriver kommissionens målläge. Syftet med åtgärderna är att säkerställa tillgång till råvaror i unionen och att därmed trygga målen för den dubbla omställningen och unionens kriställighet. Kommissionen delar in åtgärderna under tre helheter. Till meddelandets första helhet hör stärkande av europeiska värdekedjor. I den andra helheten ingår diversifiering av leveranskedjor, jämlika partnerskap och global produktion. Den tredje helheten består av åtgärder för hållbar produktion samt stärkande av cirkulär ekonomi.

Enligt kommissionen bör europeiska värdekedjor utvecklas genom att göra tillståndsprocesserna smidigare. Enligt kommissionen utgör långa och osäkra tillståndsprocesser en betydande avhållande faktor för investeringar. Enligt kommissionen bör värdekedjor också stödjas genom att förbättra myndigheternas kompetens. De möjligheter som digitalisering erbjuder bör utnyttjas för att effektivisera förvaltningen. Kommissionen anser att samrådsprocesser samt en transparent och kontinuerlig dialog, som på ett ändamålsenligt sätt beaktar allmänheten och ursprungsfolken, är sätt som främjar verksamhetens godtagbarhet. Enligt kommissionen förbättrar även för sin del den föreslagna rapporteringen av övervaknings- och uppföljningsuppgifter samt stresstester för leveranskedjor, strategiska lager och kollektiva inköp av råvaror värdekedjornas resiliens. En direktions, som består av experter från medlemsstaterna och kommissionen, stöder kunskapsbehoven i anknytning till dessa. Enligt kommissionen är bland annat olika finansieringsinstrument medel som främjar projektfinansiering. Dessutom främjar kommissionen utvecklingen av en taxonomi för hållbar finansiering för gruvindustrin och förädlingen.

Kommissionen anser att kompetensutveckling är viktig i hela värdekedjan. Som sätt att utveckla kompetens tas upp en så kallad råvaruakademi, som inrättas som en nettonollakademi (*Raw Materials Academy*), samt olika slags omvandlings- och kompletteringsutbildningar. Programmet Horisont Europa samt en koordinerad och strategisk handlingsplan, som beaktar alternativa och avancerade material, tas upp inom forskning och innovation som sätt att stärka värdekedjan. Dessutom ska det utvecklas en plan för att styra framtida FUI-behov.

Kommissionen anser att det är nödvändigt att leveranskedjorna diversifieras genom samarbete mellan likasinnade stater. I fråga om strategiska bilaterala partnerskap har kommissionen som syfte att utvidga nätverket för partnerskap för strategiska råvaror och främja målet för oförvrängd handel och investeringar i strategiska råvarupartnerskap. En så kallad klubb för råvaror av avgörande betydelse (*Critical Raw Materials Club*) ska utgöra en central plattform för samarbetet och möjliggöra samarbete mellan centrala partner. Överensstämmelse med WTO:s regler, utvidgning av EU:s nuvarande nätverk för handels- och investeringsavtal bland annat med nya typer av partnerskap samt utnyttjande av EU:s strategi *Global Gateway* står i centrum. Kommissionen observerar effekten av tulltariffer på importen av råvaror av avgörande betydelse och undersöker vid behov förutsättningarna för att sänka eller avskaffa tullar. Dessutom ämnar kommissionen undersöka möjligheten att utnyttja handelspolitiska skyddsinstrument i syfte att skydda EU:s gruvdrift och processnings/återvinningsindustrin.

Enligt kommissionen bör produktionens hållbarhet stärkas genom att fortsätta EU:s ansvarsarbete och genom att utnyttja europeiska produktstandarder samt internationella ansvars- och hållbarhetsmekanismer och industriella initiativ. Kommissionen föreslår stöd för hållbar utveckling genom handelsavtal. Enligt kommissionen ska man med tanke på produktionens hållbarhet även beakta cirkulär ekonomi och den planerade unionslagstiftning som är central för temat, såsom produktutformningslagstiftningen och avfallslagstiftningen. Kommissionen föreslår i framtiden till avfallslagstiftningen krav och rekommendationer som gäller återvinning av råvaror av avgörande betydelse bland annat för uttjänta fordon samt konsumentprodukter som innehåller mycket råvaror av avgörande betydelse (telefoner, pekplattor, datorer). Syftet är också att granska avfallsregleringens övriga frågor som är centrala för råvaror av avgörande betydelse såsom återvinnings lönsamhet samt avfallens och sidoströmmarnas rörlighet på den inre marknaden. Kommissionen anger även nya koncentrationer av cirkulär ekonomi (*Hubs for Circularity*) och finansieringen av dem.

3.2 Förslaget till förordning om råvaror av avgörande betydelse

Förslaget innehåller åtgärder som gäller råvaror av avgörande betydelse och strategiska råvaror: 1. stärkande av EU:s råvarukedjor, 2. övervakning och minskning av risker, 3. hållbarhet, 4. strategiska partnerskap och 5. skapande av en struktur som gäller genomförandet av målsättningar för både förvaltningen och uppföljningen.

Genom förslagens åtgärder koordinerar, fokuserar på och påskyndar kommissionen prospektering och förädling av råvaror som definierats som avgörande och strategiska samt återvinning från återvinningskällor, och påskyndar samtidigt ett snabbt genomförande av projekt som har klassificerats som viktiga.

I och med förslaget har kommissionen en betydande roll i att samla in information samt vid valet av projekt som ska påskyndas och uppföljningen av åtgärder. Medlemsstaterna och företag omfattas av många rapporteringsskyldigheter, och syftet är att begränsa en ökning av den administrativa bördan genom modeller som tas fram av kommissionen. Förslaget betonar den offentliga sektorns roll i att välja och främja projekten.

Mål och definitioner i förslaget till förordning (artiklar 1–2)

Ett allmänt mål är att förbättra den inre marknads funktion och säkerställa tillgången till råvaror av avgörande betydelse som unionen behöver och att se till att de är ansvarsfulla. För att uppnå ovan nämnda mål är syftet att genom lagstiftning stärka värdekedjorna för strategiska råvaror.

- I förslaget fastställs konkreta mål för stärkandet av EU:s egen produktion av strategiska råvaror så att EU:s kapacitet i fråga om alla strategiska råvaror har förbättrats fram till 2030 och att som helhet:
  - 10 procent av de strategiska råvaror som används produceras i EU
  - 40 procent av de strategiska råvaror som används förädlas i EU
  - 15 procent av de strategiska råvaror som används kommer från återvinningskällor
- Importen av unionens strategiska råvaror diversifieras så att Europas beroende av en enskild tredjelands produktion eller vidareförädling av alla strategiska råvaror inte ska överskrida 65 procent fram till 2030.
- Unionens övervakning och förmåga att minska leveransrisker som gäller råvaror av avgörande betydelse har förbättrats.
- Rörligheten av råvaror av avgörande betydelse och produkter som innehåller dessa säkerställs på den inre marknaden, och samtidigt säkerställs en hög miljöskyddsnivå genom att öka återvinningen och hållbarheten.

Om den rapport som ges ut vart tredje år av kommissionen (artikel 42) inte pekar på att 2030-målen kommer att uppnås, har kommissionen möjligheten att föreslå ytterligare åtgärder för att uppnå dessa mål.

Kommissionen beaktar förslaget mål vid utvecklingen av ekodesign (*ecodesign*).

De termer som används i förslaget beskrivs omfattande i definitionerna. Till exempel omfattar ”tillståndsgivningsprocessen” alla administrativa tillstånd som verksamhet i ett strategiskt projekt enligt artikel 5 förutsätter, inklusive byggnation, kemikalieanvändning och energiinfrastruktur.

Råvaror som omfattas av förslaget (artiklar 3–4)

Förslaget innehåller en ny, kortare lista över strategiska råvaror samt en uppdaterad lista över råvaror av avgörande betydelse. I bilaga I uppräknas strategiska råvaror och i bilaga II uppräknas kritiska råvaror. Bilagorna innehåller även de metoder som har använts för att utvärdera råvarorna. Kommissionen ska ha behörighet att ändra listorna genom delegerade akter. Kommissionen ska se över listorna vart fjärde år och vid behov uppdatera dem.

Kriterier för strategiska projekt kriterier, ansökningens innehåll, val och implementering (artiklar 5–7)

Det centrala elementet för stärkande av EU:s värdekedjor är strategiska projekt i värdekedjans olika skeden.

Kommissionen kan bekräfta projektets strategiska status på projektledarens ansökan och med en process enligt artikel 6.

Projektet ska

- ge ett betydelsefullt bidrag till Unionens försörjningsberedskap för strategiska råvaror,

- vara eller bli tekniskt lönsamt, och produktionsvolymen ska kunna beräknas
- genomföras ansvarsfullt, såväl miljömässigt som socialt
- också vara till nytta för en annan medlemsstat då det sker inom Unionen
- vara till nytta för både Unionen och placeringsstaten då det sker i tredjeländer

Projektets placeringsstat har ”vetoätt” vad gäller beviljande av status. Kommissionen utvärderar ansökan enligt bilaga III. Kommissionen har rätt att genom delegerade akter fastställa omständigheter och bevis som beaktas då projektet utvärderas. Statusen som ett strategiskt projekt har ingen inverkan på de internationella, Unionens eller nationella rättsliga omständigheter som förutsätts av projektet. Kommissionen ska beakta Direktionens (artikel 34) uppfattning om projektets lämplighet och fatta beslutet inom 60 dagar efter ansökan.

Ett strategiskt projekt ska vara till nytta för Unionens underhåll av strategiska råvaror.

Projekt som gäller strategiska råvaror anses enligt artikel 7(2) i förslaget till förordning vara projekt som genomför ett väsentligt allmänintresse enligt vad som avses i artikel 6(4) och 16(1) i habitatdirektivet och artikel 9(1)(a) i fågeldirektivet samt artikel 4(7) i vattenramdirektivet, om alla villkor som fastställts i direktiven i fråga uppfylls.

En medlemsstat, i vars område projektet sker, ska främja dess snabba och effektiva framskridande.

Direktionen diskuterar regelbundet strategiska projekt samt åtgärder som medlemsstaten eller aktören kan genomföra för att främja projektet.

Aktören ska vartannat år med kommissionens blankett rapportera projektets framsteg, eventuella hinder och finansieringsutvecklingen till Direktionen. Direktionen kan begära ytterligare information. Aktören ska informera kommissionen om projektändringar som påverkar de förutsättningar som har fastställts för det strategiska projektet. Aktören ska upprätthålla en webbplats för det strategiska projektet och uppdatera den med relevanta uppgifter.

Gemensam kontaktpunkt för tillståndsprocessen, tillgång till information (artiklar 8–9)

Medlemsstaten ska utse en nationell behörig myndighet som ska utgöra en gemensam kontaktpunkt och svara för samordning och förenkling av beviljandet av tillstånd för projekt för råvaror av avgörande betydelse. Den behöriga myndigheten ska utgöra en gemensam kontaktpunkt i tillståndsprocessen som ska leda till ett övergripande beslut som gäller ett visst projekt. Den ska även samordna inlämningen av alla relevanta dokument och uppgifter.

Därmed skulle uppdraget kunna delegeras till en annan myndighet vid varje enskilt projekt så att den myndighet, som får uppdraget, ska utgöra den enda myndighetskontaktpunkten för projektets tillståndsprocess.

De som genomför projektet kan lämna in de dokument som behövs för tillståndet i elektroniskt format. Den nationella behöriga myndigheten ska innan tillstånd beviljas beakta alla undersökningar och utredningar som har utarbetats för genomförandet av projektet i fråga samt de tillstånd som har beviljats.

Den nationella behöriga myndigheten ska säkerställa att det finns lättillgänglig information om tillståndsförfaranden, inklusive därtill anknutna eventuella tvistlösningsförfaranden. Medlemsstaterna ska för sin del säkerställa att de nationella myndigheterna har tillräckliga resurser och kunskaper.

Medlemsstaterna ska tillhandahålla uppgifter som är centrala för strategiska projekt, centraliserat och digitalt. Uppgifterna ska omfatta tillståndprocesser, finansiering och investeringstjänster, nationella finansieringsmöjligheter och finansieringsmöjligheter på EU-nivån, tillgängliga företagstjänster, såsom bolagsskattedeklaration, skattelagstiftningen och den tillämpliga arbetslagstiftningen.

Utsatta tider för tillståndprocessen, miljöbedömningar och -tillstånd, planläggning, UNECE:s konventioners tillämplighet (artiklar 10–13)

Tillstånd som behövs för planering och byggande av strategiska processnings- och återvinningsprojekt samt verksamheten i dem bör behandlas inom 12 månader. För gruvprojekt ska behandlingstiden vara 24 månader. För projekt, där tillståndprocessen är anhängig innan strategisk status beviljas, ska behandlingstiderna på motsvarande sätt vara 9 månader och 21 månader.

Om projektets karaktär, komplexitet, plats eller storlek förutsätter ska den behöriga myndigheten kunna förlänga tillståndsbehandlingstiden för processnings- eller återvinningsprojekt med högst en månad och för gruvprojekt med tre månader innan den ursprungliga tidsfristen löper ut. Kontaktmyndigheten ska ange motivering till förlängningen samt en ny tidsfrist för aktören.

Om medlemsstaten inte skulle fatta ett övergripande beslut i fråga om tillstånd för strategiska projekt som gäller processning och återvinning inom de tidsfrister som fastställs i förordningen, ska den ansökan som gäller beviljande av tillstånd automatiskt anses vara godkänt.

Behöriga myndigheter bör senast inom en månad efter att ha mottagit tillståndsansökan kontrollera ansökningens förenlighet med kraven. Sökanden bör lämna in eventuella uppgifter som kompletterar tillståndsansökan inom 14 dagar från myndighetens begäran. Tidsfristen för beviljandet av tillstånd börjar den dag då den behöriga myndigheten konstaterar att ansökan är förenlig med kraven.

Den nationella myndigheten bör i samarbete med den som genomför projektet och andra relevanta myndigheter ta fram en detaljerad tidsplan för tillståndprocessen senast inom sex månader efter att ha bekräftat ansökningens fullständighet. Tidsplanen ska ges ut på webbplatsen.

Ovan nämnda tidsfrister begränsar inte de skyldigheter som följer av unionsrätten och internationell rätt, och inte heller administrativa prövningsförfaranden och rättsmedel för omprövning i domstolen.

Om miljökonsekvenserna ska bedömas enligt artiklar 5–9 i direktivet 2011/92/EU (*MKB-direktivet*), bör den projektansvarige för projektet i fråga av den behöriga myndigheten begära ett utlåtande om hur omfattande och detaljerade de uppgifter som inkluderas i konsekvensbedömningen ska vara. Utlåtandet ska lämnas inom 30 dagar från begäran.

Om skyldigheten att bedöma miljökonsekvenser samtidigt beror på direktiven 2011/92/EU (*MKB-direktivet*), 2001/42/EG (*SMB-direktivet*), 92/43/EEG (*habitatdirektivet*), 2009/147/EG (*fågeldirektivet*), 2000/60/EG (*vattenramdirektivet*), 2010/75/EU (*industriutsläppsdirektivet*), 2008/98/EG (*avfallsdirektivet*) och 2012/18/EU (*Seveso-direktivet*), ska den behöriga myndigheten antingen samordna eller slå samman förfarandena. I ett samordnat förfarande samordnar

den behöriga myndigheten de miljökonsekvensbedömningar som unionslagstiftningen förutsätter. Om miljökonsekvensbedömningarna slås samman, ska de ingå i en bedömning.

Den behöriga myndigheten ska säkerställa att behöriga myndigheter lämnar ett utlåtande om miljökonsekvensbedömning som avses i artikel 1 i MKB-direktivet (inklusive miljörapport och samråd) inom tre månader från att ha mottagit alla nödvändiga uppgifter som har samlats in enligt artiklar 5–7 i direktivet i fråga, och att de samråd som avses i artiklar 6 och 7 i nämnda direktivet slutförs.

Tidsfristen för samråd angående den miljörapport som avses i artikel 5.1 i MKB-direktivet ska vara högst 90 dagar.

I planläggning och andra planer som gäller områdesanvändning ska nationella, regionala och lokala myndigheter vid behov beakta utvecklingen av projekt som gäller råvaror av avgörande betydelse. Om planerna omfattas av ett bedömningsbehov enligt artikel 6 i SMB-direktivet (2001/42/EG) och habitatdirektivet (92/43/EEG), sammanslås dessa bedömningar.

I den sammanslagna bedömningen ska man vid behov också granska eventuella konsekvenser för vatten och kontrollera om planen hindrar en vattenförekomst från att uppnå god status eller god potential eller om planen orsakar sådan försämring av statusen eller potentialen som avses i artikel 4 i vattenramdirektivet (2000/60/EG). Om medlemsstaterna i fråga ska bedöma vilka konsekvenser nuvarande och framtida åtgärder har på havsmiljön, inklusive samspelet mellan land och hav, såsom artikel 4 i industriutsläppsdirektivet (2014/89/EU) avser, ska även dessa konsekvenser inkluderas i den sammanslagna bedömningen.

Förslaget ska inte begränsa tillgången till information, allmänhetens deltagande i beslutsfattandet och tillgången till rättslig prövning enligt FN:s ekonomiska kommissions (UNECE) konvention (Århuskonventionen), eller FN/ECE:s konvention om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen, FördrS 67/1997).

Påskyndande av projekt och koordination av finansieringen (artiklar 14–15)

Kommissionen och medlemsstaterna påskyndar den privata finansieringen av strategiska projekt. Medlemsstaterna kan bistå vid de strategiska projektens administrativa skyldigheter och rapporteringsskyldigheter samt främja den allmänna godtagbarheten av projektet.

Direktionens permanenta underarbetsgrupp kan på aktörens begäran ge råd om olika finansieringsmöjligheter.

Köpeavtal (artikel 16)

Kommissionen skapar ett system som följer konkurrensregler för att tjäna köpeavtal som anknnyter till strategiska projekt (*off-take agreements*). Köparen kan ange kvaliteten på sitt behov och dess storlek samt pris och tidsintervall. Aktörer i strategiska projekt kan indikera motsvarande uppgifter om sitt projekt. Kommissionen är förmedlare mellan dessa instanser.

Administrativ information på nätet (artikel 17)

Medlemsstaterna ska erbjuda information som gäller administrativa processer på nätet centraliserat och tillgängligt. Informationen ska omfatta tillståndsprocesser, finansierings- och invest-

ringstjänster, finansieringsmöjligheter på EU-nivån och medlemsstatsnivån samt andra företagstjänster, såsom information om företagsbeskattning, skattereglering och arbetslagstiftningen.

Malmprospektering (artikel 18)

Medlemsstaterna ska ta fram en malmprospekteringsplan för råvaror av avgörande betydelse inom ett år och planerna ska utvärderas och vid behov uppdateras åtminstone vart femte år.

Syftet med planen är att öka kunskaperna om förekomster av råvaror av avgörande betydelse i Unionen. Planen ska i tillämpliga delar innehålla kartläggning, geokemiska och geofysiska undersökningar samt processning av data som insamlas om annan malmprospektering och tolkningskartor. Befintliga geodata ska gås igenom för eventuella oidentifierade förekomster.

Kommissionen följer upp medlemsstaternas planer och genomförandet av dem. Medlemsstaterna ska utan ersättning på webbplatser ge ut data som insamlats enligt planen. Informationen ska, om möjligt, rapporteras i *United Nations Framework Classification* (UNFC)-formatet. Kommissionen har rätt att med tillämpningsakter precisera en modell för offentliggörandet av information.

Direktionens permanenta underarbetsgrupp diskuterar nationella planer och genomförandet av dem, samarbetsmöjligheter som gäller gränsöverskridande förekomster, bästa praxisen samt möjligheten att skapa en enhetlig databas för lagring av resultaten från nationella program.

Övervakning och stresstester (artiklar 19–20)

Kommissionen övervakar leveransrisker som gäller råvaror av avgörande betydelse genom att systematiskt följa upp råvarumarknaden: handelsflöden, efterfrågan och utbud, koncentration av utbudet samt Unionens produktion och den globala produktionen i olika delar av värdekedjan.

De nationella myndigheterna i direktionens permanenta underarbetsgrupp stöder övervakning som utförs av kommissionen genom att lämna in sin egen information om ovan nämnda information och informationen enligt artikel 20, med utvecklingsutsikter som tas fram i samarbete samt genom att utifrån informationen analysera leveransrisker.

Kommissionen och myndigheterna säkerställer att leveranskedjorna för alla strategiska råvaror stresstestas vart tredje år. Testningen av olika råvaror kan delas upp mellan underarbetsgruppens myndigheter. Stresstestet ska innehålla bedömningar av sårbarheten hos Unionens leveranskedja, scenarier samt de effekter som olika störningar orsakar. I bedömningen ska beaktas var råvaran har producerats, processats eller återvunnits, information om värdekedjans aktörer och marknadsmekanismer, faktorer som kan påverka tillgången, såsom den geopolitiska situationen, logistik, energiförsörjning, arbetskraft eller naturkatastrofer, samt information om alternativa källor och ersättande material, råvarans användare och med beaktande av deras andelar särskilt tillverkning av de tekniker som den dubbla omställningen behöver och försvars- och rymdtillämpningar.

Kommissionen publicerar regelbundet på en webbplats övervakningsinformation som uppdateras. Denna information innehåller bland annat leveransrisker för råvaror av avgörande betydelse, stresstesternas resultat och eventuella förslag till strategier som minskar risken.

Kommissionen varnar vid behov medlemsstaterna, Direktionen och Unionens relevanta krishanteringsorganisationer, då den anser att det finns en tydlig indikation för risk för leveransstörning.

Medlemsstaterna åläggs skyldigheten att följa upp och informera kommissionen om relevanta nya råvaruprojekt, centrala aktörer i värdekedjan för råvaror av avgörande betydelse och övervaka dem för insamling av information enligt artikel 19, samt att utan dröjsmål informera kommissionen om betydande funktionsfel hos dessa aktörer.

Strategiska lager och samordning av dem, företagens beredskap och kollektiva inköp (artiklar 21–24)

Från medlemsstaterna insamlas aktuell information om strategiska lager för strategiska råvaror. Informationen insamlas i fråga om myndigheter och offentligt ägda företag, samt från kommersiella aktörer som erbjuder medlemsstaterna lagring som en tjänst. Till kommissionen rapporteras information om lagren i fråga om varje strategisk råvara både i ton och som en andel av den nationella årsförbrukningen, samt i vilken form råvaran lagras. Dessutom rapporteras utvecklingen av lagren för de fem senaste åren samt de förfaranden enligt vilka strategiska råvaror frigörs och delas från lagren. Rapporten kan också innehålla information om lagring av råvaror av avgörande betydelse eller andra råvaror.

Lagren ska utvecklas koordinerat under ledning av kommissionen. Kommissionen informerar direktionen efter två år om nivån för strategiska lager, vad som är en trygg nivå samt om gränsoverskridande användning av strategiska lager. Kommissionen beslutar efter att ha hört direktionen om en trygg nivå för lager. Kommissionen kan rikta till medlemsstaterna åsikter om behovet av att höja lagernivån samt om förfaranden för användningen av lager, med beaktande av Direktionens åsikter. Direktionen beaktar i sin åsikt behovet av att upprätthålla incitament till aktörernas egna lager eller till något annat sätt att säkerställa tillgången till råvaror. Medlemsstaten ska berätta hur den ämnar beakta de åsikter som den mottar. Om minst två medlemsstater ämnar delta i internationell eller multilateral strategisk lagring av strategiska råvaror, säkerställer kommissionen samordning på förhand antingen på ett möte mellan medlemsstaterna i fråga och kommissionen eller på ett särskilt möte med Direktionen. Kommissionen lämnar lagerinformation till EU:s relevanta krishanteringsorganisationer.

Medlemsstaterna ska identifiera i sina länder de stora företag som tillverkar strategiska tekniker av strategiska råvaror i sina länder. Till strategiska tekniker hör batterier som används till transporter och lagring av el, verktyg för produktion av användning av väte, produktionsmedel för förnybar energi, drivmotorer, värmepumpar, dataöverföring och -lagring, mobila elektriska anordningar, 3D-utskrivning (*additive manufacturing*), robotteknik, drönare, salvpjäser, satelliter och avancerade chip.

Stora företag ska revidera sin leveranskedja vartannat år. Då ska man utreda var produktionen, förädlingen eller återvinningen av bolagets strategiska råvaror sker samt göra ett stresstest genom att bedöma leveransernas sårbarhet genom olika scenarier och de effekter som dessa orsakar, så att åtminstone faktorerna i artikel 19 (3) beaktas. Stresstesternas resultat ska rapporteras till bolagsledningen. Med stora företag avses i förslaget företag som i genomsnitt har över 500 anställda och vars omsättning var över 150 miljoner under det år då deras senaste bokslut upprättades.

Kommissionen inrättar ett system för kollektiva inköp, genom vilket företag som använder strategiska råvaror och unionens och medlemsstaternas myndigheter som svarar för strategiska lager kan skaffa de råvaror som de behöver. Kommissionen begär som koordinator utifrån den

totala efterfrågan anbud från leverantörer. Systemet omfattar både oförädlade och förädlade strategiska råvaror.

Kommissionen väljer med beaktande av råvarorna för de kollektiva inköpen och mellanprodukter den relativa leveransrisken för råvaror och behovet av att bygga upp lagren utifrån den information som insamlats enligt artiklar 21 och 22. Kommissionen fastställer en minimigräns för inköp med beaktande av det beräknade antalet intresserade köpare och å andra sidan behovet av att säkerställa ett hanterbart antal deltagare. Deltagandet i systemet är öppet och transparent för alla företag i Unionen och medlemsstaternas myndigheter. Medlemsstaterna eller nationella enheter, som omfattas av direktiven 2014/24 eller 2014/25, kan delta endast om deltagandet är förenligt med dessa direktiv.

De företag i unionen och medlemsstaternas myndigheter som deltar i systemet kan öppet förhandla tillsammans om inköpet för att uppnå bättre villkor med sina varuleverantörer eller för att förhindra materialbrist. De instanser som deltar i de kollektiva inköpen ska beakta unionsrätten, inklusive unionens konkurrenslagstiftning.

Instanser, som omfattas av begränsande åtgärder enligt artikel 215 i Unionens EUF-fördrag, eller vars direkta eller indirekta ägare eller administratör omfattas av begränsningar, kan inte delta i kollektiva inköp.

Kommissionen kan köpa tjänster som behövs för systemet, om tjänsteleverantören inte befinner sig i intressekonflikt. Kommissionen fastställer i sitt serviceavtal de uppgifter som tjänsteleverantören ska tillhandahålla samt praktiska frågor, såsom användningen av IT-verktyg, säkerhetsåtgärder, valuta eller valutor, betalningssystem och ansvar. I avtalet ska kommissionen reserveras rätten till övervakning och revidering, och därmed ska kommissionen ha fritt tillträde till all information. Alla servrar, där det finns information, ska ligga i Unionens område. Enligt avtalet upphör tjänsteleverantörens äganderätt till all information när avtalet löper ut, och informationen ska kunna överföras till kommissionen.

Nationella cirkulärekonomiska åtgärder och utnyttjande av råvaror av avgörande betydelse som finns i utvinningsavfall (artiklar 25–26)

Varje medlemsstat bör inom tre år från förordningens ikraftträdande godkänna och genomföra de program som gäller återanvändning av råvaror, vars syfte är att bättre återvinna råvaror, öka återanvändningen av produkter, öka användningen av återvinningsmaterial, förbättra den tekniska mognaden för återvinnings-, återanvändnings- och materialeffektivitetstekniker samt stärka arbetskraftens kunskaper om cirkulär ekonomi.

Medlemsstaterna åläggs skyldigheten att godkänna och införa åtgärder också för att förbättra återvinningen av råvaror av avgörande betydelse i utvinningsavfall.

Verksamhetsutöware, som enligt artikel 5 i utvinningsavfallsdirektivet 2006/21/EG ska utarbeta en avfallshanteringsplan, ska till den behöriga myndigheten lämna in en preliminär ekonomisk beräkning som gäller återvinning av kritiska råvaror från lagrat utvinningsavfall samt från producerat utvinningsavfall, eller om det är effektivare, från materialet innan det blir avfall.

Medlemsstaterna ska även inrätta en databas om alla stängda och nedlagda utvinningsavfallsanläggningar som ligger i deras områden. I databasen ska även lagras information om avfallsanläggningens läge, yta och avfallsmängd, verksamhetsutövaren och dennes eventuella företrädare samt ungefärliga antal och halter av alla råvaror. Dessutom lagras i databasen all annan

information som medlemsstaten anser är relevant med tanke på återvinning av råvaror av avgörande betydelse.

Permanentmagneternas återvinningsbarhet och återvinningsmaterialens andel i permanentmagneter (artiklar 27-28)

Marknadsföraren av produkter, som räknas upp i artikel 27, såsom industrirobotar, mikrovågsugnar, diskmaskiner och dammsugare, ska enligt förslaget säkerställa att inom tre år från förordningens ikraftträdande ska dessa produkter förses med information som visar om produkterna innehåller permanentmagneter. Dessutom förutsätter förordningen att produkter förses med närmare information bland annat om typen av permanentmagnet, var de finns i produkten samt deras kemiska sammansättning.

De som släpper ut på marknaden produkter, som innehåller över 0,2 kg av vissa permanentmagneter, ska på en offentligt tillgänglig webbplats lägga ut information om hur stor del av magneternas neodymium, dysprosium, praseodymium, terbium, bor, samarium, nickel och kobolt som har fåtts från återvunnet konsumentavfall.

I artikel 28 föreskrivs för kommissionen också behörighet att fastställa minimiandelar för återvinningsmaterial som fås från konsumentavfall i permanentmagneter som de produkter som fastställs i förordningen innehåller. (Läs senare om detta även i *Delegering av lagstiftningsbefogenheter och kommittéförfarande artiklar 36–37*)

Erkända certifieringssystem och information om miljöavtryck (artiklar 29–30)

Regeringar och organisationer, som har utvecklat certifieringssystem för hållbarheten hos råvaror av avgörande betydelse, ska ha möjligheten att ansöka om kommissionens erkännande för sitt certifieringssystem. Kommissionen ska upprätta en databas över erkända certifieringssystem och upprätthålla systemet. Registret blir tillgängligt på en allmän webbplats.

I förslaget till förordning föreskrivs om kommissionens möjlighet att godkänna beräknings- och fastställanderegler som gäller miljöavtrycket för råvaror av avgörande betydelse och som har ett betydande miljöavtryck. Den som släpper ut råvaran på marknaden ska göra en rapport som gäller råvarans miljöavtryck tillgänglig, om kommissionen har tagit fram beräknings- och fastställanderegler för råvarans miljöavtryck. Rapporteringsskyldigheten ska endast gälla enskilda råvaror och den ska inte tillämpas på mellan- eller slutprodukter. Förslaget till förordning innehåller bestämmelser om den information som förutsätts i rapporten. Rapporten ska göras tillgänglig på en allmän webbplats.

Fri rörlighet, överensstämmelse med kraven och marknadsövervakning (artiklar 31–32)

Enligt de bestämmelser som enligt förslaget ska gälla fri rörlighet får medlemsstaterna inte begränsa utsläppande på marknaden av produkter som uppfyller de informations- och produktkrav som fastställs i förordningen. Medlemsstaterna får emellertid inte förbjuda presentation av produkter som innehåller permanentmagneter eller råvaror av avgörande betydelse på mässor, utställningar och motsvarande evenemang, förutsatt att ett synligt emblem tydligt visar att sådana produkter eller material inte uppfyller kraven i förordningen och att de inte kan släppas ut på marknaden innan de uppfyller kraven i förordningen.

Enligt förslaget ska man innan en produkt, som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 27 eller 28 i förordningen, släpps ut på marknaden säkerställa att det förfarande för bedömning av

överensstämmelsen med kraven som tillämpas har genomförts och att nödvändig teknisk dokumentation har upprättats. Om produktens överensstämmelse med kraven har påvisats med hjälp av förfaranden för bedömning av överensstämmelsen med kraven ska det säkerställas att EU-försäkran om överensstämmelse har tagits fram och att produkten är CE-märkt.

Dessutom föreskrivs det om marknadsövervakning som ska vara starkt kopplad till kommissionens förslag om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för hållbara produkter och om upphävande av direktiv 2009/125/EG (den så kallade ekodesignförordningen).

Strategiska partnerskap (artikel 33)

Enligt förordningen är syftet att fortsätta det arbete som redan tidigare inletts i fråga om strategiska partnerskap. I förslaget föreskrivs om samordning av strategiska partnerskap för att garantera leveranssäkerhet. Strategiska partnerskap är centrala aktörer som säkerställer råvaruförsörjningen i Europa. Viktiga faktorer i partnerskapen är säkerställande av god och ansvarsfull praxis och främjande av detta i partnerländerna samt utveckling av värdekedjor i dessa länder som är rika på råvaror.

Direktionen ska regelbundet bedöma hur partnerskapen uppfyller de förutsättningar som har fastställts för dem, bedöma innehållskrav som fastställs för partnerskapen, rekommendera nya partnerländer och bedöma vilka synergier bilaterala avtal och strategiska partnerskap har.

Direktionen ska också säkerställa att partnerskapen med utvecklingsländer stämmer överens med andra samarbetsmekanismer, till exempel i fråga om partnerskap som ingås inom ramen för Global Gateway-strategin.

Direktion för råvaror av avgörande betydelse (artiklar 34–35)

Genom förordningen inrättas en direktion för råvaror av avgörande betydelse. Direktionen ska genomföra de uppgifter som fastställs för den i förordningen.

Direktionen ska bestå av företrädare för kommissionen och medlemsstaterna och den ska stödja kommissionens råvaruarbete enligt de uppgifter och mål som fastställs för den i förslaget. Direktionen kan inrätta ständiga eller tillfälliga tematiska underarbetsgrupper, varav malmprospektering, finansiering, uppföljning och försörjningsberedskap anges som ständiga expertgrupper.

Delegering av lagstiftningsbefogenheter och kommittéförfarande (artiklar 36–37)

Till kommissionen delegeras lagstiftningsbefogenheter för att ändra de detaljerade regler som gäller uppdatering av listor över strategiska råvaror och råvaror av avgörande betydelse.

Till kommissionen delegeras lagstiftningsbefogenheter i bedömningen av strategiska projekt för att ändra detaljerade regler som ska beaktas när ändringsbehoven beror på teknisk och vetenskaplig utveckling eller på utvecklingen av unionslagstiftningen eller internationella instrument.

För att stödja tullmyndigheternas arbete ska till kommissionen delegeras lagstiftningsbefogenheter i fråga om tullpositioner och produktbeskrivningar för produkter som innehåller permanentmagneter. Till kommissionen delegeras lagstiftningsbefogenheter också i anknytning till räkning och fastställande av andelen råvaror av avgörande betydelse som permanentmagneterna

innehåller. Dessutom delegeras till kommissionen lagstiftningsbefogenheter att anta delegerade akter för att fastställa minimiandelar för återvinningsmaterial som fås från konsumentavfall i permanentmagneter som vissa produkter innehåller.

Utöver detta delegeras till kommissionen lagstiftningsbefogenheter i anknytning till regler som gäller beräkning och fastställande av miljöavtrycket för råvaror av avgörande betydelse.

I förslaget överförs till kommissionen befogenheter att anta genomförandeakter.

Till kommissionen överförs befogenhet att genom genomförandeakter fastställa mallar som används vid ansökan om ställningen som ett strategiskt projekt samt vid rapportering om ett strategiskt projekt.

Till kommissionen överförs befogenheter att genom genomförandeakter fastställa mallar som medlemsstaterna använder då de publicerar data som samlats in enligt malmprospekteringsplanen i internet.

Till kommissionen överförs befogenheten att genom genomförandeakter fastställa mallar som medlemsstaterna använder vid rapportering om råvaror av avgörande betydelse som samlats från el- och elektronikavfall. Till kommissionen överförs även befogenheten att genom genomförandeakter fastställa en lista över produkter, komponenter och avfall som åtminstone ska beaktas vid återvinning av råvaror.

Till kommissionen överförs befogenheten att anta en genomförandeakt som fastställer formatet för beteckningar som ska fästas på produkter som innehåller permanentmagneter.

Kommissionen ska ha befogenheten att anta genomförandeakter angående de informationsinnehåll som förutsätts av ansökningar som gäller erkännande av certifieringssystem samt beviljande av erkännande av system och återkallelse av erkännande.

Kommissionen ska ha befogenheten att anta en genomförandeakt som fastställer formatet för rapporten om miljöavtryck.

Kommissionen ska också ha befogenhet att anta genomförandeakter om mallar som ska användas då medlemsstaterna rapporterar den information som förordningen förutsätter till kommissionen.

Kommissionen ska biträdas av en kommitté som avses i kommittéförordningen (EU) nr 182/2011. Beroende på situationen kan man tillämpa rådgivande förfarande eller granskningsförfarande.

Rättsakter som ska ändras (artiklar 38–41)

I artiklarna föreskrivs om behövliga ändringar av andra rättsakter. I artikel 38 föreskrivs om ändring av förordning (EU) 2018/1724, förordningen om en gemensam digital ingång. I artikel 39 föreskrivs om ändring av förordning (EU) 2019/1020, förordningen om marknads kontroll. I artikel 40 föreskrivs om ändring av förordningen (EU) 2018/858, förordningen om godkännande av och marknads kontroll över motorfordon och släpfordon till dessa fordon samt av system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon. I artikel 41 föreskrivs om ändring av förordning (EU) 168/2013, förordningen om godkännande av och marknads tillsyn för två- och trehjulinga fordon och fyrhjulingar.

Övervakning och medlemsstaternas rapportering (artiklar 42–43)

Kommissionen ska åtminstone vart femte år ge ut en rapport som beskriver hur unionen har lyckats med att uppnå förordningens mål. Den första rapporten ska utarbetas fyra år efter att förordningen har trätt i kraft. Rapporten ska innehålla kvantitativ information om unionens framsteg i förhållande till fastställda måttstockar.

Medlemsstaterna ska årligen sända till kommissionen en rapport som innehåller den information som avses i artikel 18(4), artiklar 20(1) och (2), artikel 21(1), artikel 22(5) samt artikel 25(6). Den första rapporten ska sändas inom ett år efter förordningens ikraftträdande.

Behandling av konfidentiella uppgifter, straff, utvärdering och ikraftträdande (artiklar 44–47)

Medlemsstaterna och kommissionen ska säkerställa skydd av affärs- och företagshemligheter och annan känslig, konfidentiell och säkerhetsklassificerad information som har skaffats och producerats för tillämpning av förordningen.

Senast 12 månader efter att förordningen har trätt i kraft ska medlemsstaterna fastställa regler som gäller påföljder för överträdelser av förordningen och vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa deras genomförande. Kommissionen ska omedelbart underrättas om dessa regler och senare ändringar av dem.

Kommissionen ska utvärdera förordningen och dess effekter fem år efter dess tillämpningsdag och därefter vart fjärde år. Utvärderingsresultaten ska presenteras för Europaparlamentet och rådet.

Slutbestämmelserna omfattar även bestämmelserna om förordningens ikraftträdande.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen

Förslagets rättsliga grund är artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*), enligt vilken rättsakter som gäller den inre marknadens upprättande eller funktion kan antas för tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning. Förslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning, där Europaparlamentet och rådet tillsammans antar förordningen. I rådet iaktas kvalificerad majoritet. Kommissionen anser att en stabil europeisk marknad förutsätter åtgärder för att garantera leveranssäkerhet för material av avgörande betydelse. Enligt kommissionen skulle leveransstörningar och tillgångsproblem som anknyter till dem samt prissvängningar sannolikt leda till medlemsstaternas ensidiga åtgärder för att lösa dem. Icke-samordnade åtgärder skulle kunna leda till snedvridningar av konkurrensen samt utgöra hinder för den fria rörligheten för varor på den inre marknaden. Den inre marknadens verksamhet tryggas med samordnade åtgärder.

Enligt unionsdomstolens fasta rättspraxis ska valet av rättslig grund utgå från objektiva omständigheter som kan övervakas av domstolen och till vilka rättsaktens syfte och innehåll särskilt hör. Enligt unionsdomstolens etablerade uppfattning kan en rättsakt godkännas på basis av artikel 114 i EUF-fördraget endast om det av den objektivt och i realiteten framgår att dess syfte är att förbättra förutsättningarna för förverkligande av en inre marknad och verksamheten på den. Dessutom anses det i unionsdomstolens rättsliga praxis att artikel 114 i EUF-fördraget ger unionens lagstiftare omfattande prövningsrätt i att anta harmoniseringsåtgärder för den inre marknaden.

Kommissionen anser att förslaget till förordning är förenligt med subsidiaritetsprincipen som avses i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (*FEU*). Enligt kommissionen kan ingen medlemsstat ensam hantera problem som gäller hela den gemensamma marknaden. Problemen är inte endast begränsade till enskilda medlemsstater, utan gäller hela EU:s industriella bas och leveranskedjor i stor omfattning.

Enligt kommissionen är förslaget till förordning även förenligt med den proportionalitetsprincip som avses i artikel 5 i EUF-fördraget och överskrider inte vad som är nödvändigt för att uppnå målen. Kommissionen har genomfört en konsekvensbedömning om förslaget till förordning där man har granskat alternativa lagstiftningslösningar samt behandlat konsekvenserna av de föreslagna förändringarna. Enligt kommissionen har en kvalitativ och kvantitativ bedömning visat att förslagen är proportionerliga i förhållande till målen.

Statsrådet anser att förslagens rättsliga grund i princip är ändamålsenlig. Statsrådet anser emellertid att man i den fortsatta behandlingen ska granska artikel 12 i förslaget till förordning som föreskriver att nationella myndigheter, inklusive regionala myndigheter, i tillämpliga delar vid planering av planläggning ska beakta utvecklingen av projekt som gäller råvaror av avgörande betydelse. Bestämmelsen om planering av planläggning är otydlig, och därför är det svårt att bedöma vilka effekter förslaget har på medlemsstaternas ärenden som gäller planläggning. Allt eftersom förhandlingarna framskrider ska man bedöma om en sådan bestämmelse som föreslås i artikel 12 kan inkluderas i förordningen, vars rättsliga grund är artikel 114 i EUF-fördraget.

Statsrådet anser att förslagens nuvarande form överensstämmer med subsidiaritetsprincipen. Statsrådet anser emellertid att förordningsförslagets förenlighet med proportionalitetsprincipen bör bedömas i den fortsatta beredningen till din del som förslaget gäller medlemsstaternas frågor i anknytning till planläggning, eftersom planläggning anknyter till regionala och lokala drag. Frågor som gäller planläggning hör till den kommunala självstyrelse som det föreskrivs om i 121 § i grundlagen.

Förslaget till förordning inverkar på organiseringen av medlemsstaternas myndigheters uppgifter, eftersom artikel 8 i förslaget till förordning förpliktar medlemsstaterna till att utse en nationell behörig myndighet för att samordna tillståndsförfarandet och det administrativa förfarandet för projekt som gäller råvaror av avgörande betydelse. Dessutom reglerar förslaget till förordning medlemsstaternas administrativa förfarande på detaljnivån till exempel genom att fastställa maximala tidsfrister för tillståndsförfarandet. I nuläget föreskrivs det i stor utsträckning om tillstånds- och andra administrativa förfaranden med nationell lagstiftning. Dessa bestämmelser förenlighet med proportionalitetsprincipen ska ännu bedömas medan förhandlingarna pågår. Dessutom bör man granska om medlemsstaterna ska ges mer spelrum än vad som föreslås för att organisera myndigheternas uppgifter och administrativa förfaranden med beaktande av medlemsstaternas geografiska skillnader och lokala förhållanden. Den reglering som gäller organisering av myndigheternas uppgifter och administrativa förfaranden ska också granskas med tanke på det kommunala självstyret.

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Ekonomiska konsekvenser

Enligt kommissionens konsekvensbedömning stöder bättre tillgång till information konkurrenskraften för värdekedjan för råvaror av avgörande värde. Enligt kommissionen skulle bättre tillgång till information vara till nytta för hela värdekedjan, då de risker som anknyter till malmprospektering skulle minska i början av värdekedjan. Kommissionen anser att företagen också

har direkt nytta av aktuell information som gäller tillgångsrisker, så att de kan använda den till att förbereda sig inför risker.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning skulle förslaget som gäller strategiska projekt stödja värdekedjan för råvaror av avgörande betydelse i EU och tredjeländer, och de skulle trygga nedströmsanvändarnas råvarubehov. Enligt kommissionen har detta positiva ekonomiska effekter också på vidareförädlingssektorerna och uppkomsten av arbetstillfällen.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning skulle upprättandet av beräkningar av miljöavtryck och utredningar i anknytning till dem samt rapporteringsskyldigheter som gäller utvinningsavfall medföra för företag på hela unionsnivån engångskostnader på cirka 15 miljoner euro.

Rapporteringsskyldigheterna och stresstesterna skulle medföra vissa löpande kostnader för företaget. Enligt kommissionens konsekvensbedömning skulle utförandet av stresstester och rapporteringen av deras resultat samt övriga rapporteringsskyldigheter som fastställts för företag orsaka årliga löpande kostnader på cirka 1,1 miljoner euro på hela EU-nivån.-

Enligt kommissionen förutsätter förslaget under den pågående budgetramperioden (2021–2027) anslag på totalt 18,169 miljoner euro, och enligt kommissionen kan detta finansieras helt genom att omfördela utgifterna inom rubriken i fråga i den fleråriga budgetramen. Finansieringsbehoven täcks från anslagen för programmet för den inre marknaden.

Förslaget innehåller inga nya finansieringsinstrument eller -mekanismer på EU-nivån, men enligt kommissionens förslag kan befintliga finansieringsprogram och -instrument på EU-nivån (såsom faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF), Horisont Europa, Innovationsfonden, InvestEU och sammanhållningspolitiska medel) utnyttjas i utvecklingen av värdekedjor.

Organiseringen av myndighetsuppgifter skulle orsaka ekonomiska kostnader nationellt. Enligt kommissionens konsekvensbedömning förutsätter förordningen minst fyra personresurser på heltid per medlemsstat. Dessutom förutsätter förordningen enligt kommissionens konsekvensbedömning som engångskostnad 25 personresurser på heltid per medlemsstat för utvecklingen av nationella malmprospekteringsprogram. Enligt kommissionens konsekvensbedömning är emellertid antalet personresurser som behövs som engångskostnad beroende till exempel av medlemsstatens storlek samt de befintliga förvaltnings- och undersökningsfärdigheterna. Förslaget till förordning behandlar inte närmare vilka eventuella effekter de förslag som gäller tillståndsprocessen har på myndigheternas personresursbehov, vilket är en brist.

Dessa nationella personresursbehov ska ännu bedömas närmare i den vidare behandlingen, och syftet ska vara att bromsa ökningen av den administrativa bördan. Utgångspunkten är att ytterligare behov finansieras genom omfördelning av befintliga resurser. Eventuella ytterligare finansieringsbehov behandlas som en del av de förfaranden som gäller planen för de offentliga finanserna och budgeten.

5.2 Konsekvenser för den nationella lagstiftningen

Det är fråga om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning. Förordningen är direkt tillämplig lagstiftning i EU:s medlemsstater. Förordningen kan emellertid medföra behovet av att anpassa den nationella lagstiftningen för att svara mot förordningens reglering.

Förslaget förpliktar medlemsstaterna att utse en nationell behörig myndighet som utgör en gemensam kontaktpunkt och som samordnar projektens tillståndsförfaranden enligt tidsfristerna i förslaget. Förslaget medför sannolikt ett behov av att ändra och komplettera den nationella lagstiftningen.

I artikel 9 i förslaget till förordning föreskrivs om prioritering som gäller strategiska projekt i tillståndsförfaranden samt påskyndade förfaranden i tvistlösning, om den nationella lagstiftningen möjliggör förfaranden i fråga. I det nationella förvaltningsförfarandet behandlas ärenden ofta i den ordning som de blir anhängiga, vilket beror på kravet på jämlik behandling som föreskrivs i 6 § i förvaltningslagen. Myndigheten kan emellertid prioritera behandlingen av ett ärende, om det föreskrivs om detta i den nationella speciallagstiftningen. I förslaget fastställs även maximala tidsfrister för tillståndsprocessen för projekten. I 23 § i förvaltningslagen föreskrivs om det allmänna kravet på att ett ärende ska behandlas utan ogrundat dröjsmål. Det är emellertid möjligt att enligt den nationella speciallagstiftningen fastställa maximala tidsfrister som gäller tillståndsprocesser. I artikel 10(4) i förslaget till förordning föreskrivs om automatiskt godkännande av tillståndsansökan, om myndigheten inte har fattat beslut om tillståndsansökan inom tidsfristen. Det automatiska förfarande för godkännanden som avses i förslaget till förordning är inte i bruk i det nationella förvaltningsförfarandet.

Artikel 11(1) i förordningen förpliktar den nationella behöriga myndigheten att avge ett utlåtande om projektets bedömningsprogram för miljökonsekvenser inom 30 dagar från att den projektansvariga lämnar in en begäran. Nationellt ska man enligt MKB-lagen innan kontaktnmyndigheten avger sitt utlåtande ordna ett samråd, vars längd är 30 dagar eller av särskilda skäl 60 dagar.

Enligt artikel 11(2) i förslaget till förordning, om skyldigheten att genomföra miljökonsekvensbedömning beror samtidigt på MKB-, habitat-, fågel-, vattenram-, industriavfalls-, avfalls- eller Seveso-direktiven (2011/92/EU, 92/43/EEG, 2009/147/EG, 2000/60/EG, 2010/75/EU, 2008/98/EG, 2012/18/EU), ska den behöriga myndigheten antingen samordna eller slå samman förfarandena. Det är i princip svårt att slå samman ett enskilt projekt och mer allmän miljökonsekvensbedömning på plan- och programnivå i samma förfarande på grund av de olika tidpunkterna för planeringen och de behöriga myndighetsinstanserna. Till exempel svarar kommunen eller landskapsförbundet för bedömning av planläggningen och verksamhetsutövaren för bedömningen av effekterna på projektnivå. Det är möjligt att samordna olika miljökonsekvensbedömningar inom ramen för den nuvarande nationella lagstiftningen. Sammanslagning av dessa förfaranden skulle medföra ett behov av att ändra den nationella lagstiftningen.

Nationellt har tillståndsförfaranden splittrats på många olika förvaltningsområden och förfarandena utgår från sektorspecifika lagar. Förslaget kan identifieras ha effekter bland annat på det nationella miljörelaterade tillståndsförfarandet som det till exempel föreskrivs om i miljöskyddslagen (527/2014), vattenlagen (587/2011), naturvårdslagen (9/2023, gäller från och med 1.6.2023) och markanvändnings- och bygglagen (132/1999) samt på den lagstiftning som gäller förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. I dessa avseenden riktas effekterna till flera olika behöriga myndigheter. Enligt en preliminär bedömning har förslaget till förordning också effekter på bland annat tillstånds- och anmälningsförfaranden enligt lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (309/2005, kemikaliesäkerhetslagen) och gruvlagen (621/2011).

I artikel 8(6) i förslaget till förordning föreskrivs om den skyldighet som åläggs nationella behöriga myndigheter att upprätta enkla sätt för tvistlösning som gäller processen för beviljande av tillstånd och beviljande av tillstånd, och vid behov alternativa tvistlösningsförfaranden. I

Finland söks ändring i regel genom att överklaga. I Finland används inte medlingsförfarande eller andra alternativa tvistlösningsförfaranden i förvaltningsprocessen.

I Finland finns det redan i fråga om miljölagstiftningen en uppgift för en samordnande myndighet som liknar den föreslagna myndighetsuppgiften, och den fastställs i lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (764/2019). Lagen i fråga möjliggör för sökanden av tillstånd samtidig behandling av flera tillstånd, enligt den så kallade principen om alla tjänster på ett och samma ställe. I praktiken är förutsättningen för samordning att de tillståndsärenden som samordnas ska bli anhängiga någorlunda samtidigt i det elektroniska systemet. Regionförvaltningsverket eller kommunens miljöförvaltningsmyndighet är den samordnande myndigheten beroende på vilken myndighet som har behörighet i det miljö-, vatten- eller marktäktstillstånd som anknyter till projektet. I andra miljöförfaranden enligt lagen är Närings-, trafik- och miljöcentralen, Tukes och kommunens byggnadstillsynsmyndighet behöriga tillståndsmyndigheter. Den samordnande myndigheten samordnar myndighetssamarbetet för det projekt som ska samordnas då behandlingsfaserna för tillstånden slås samman. Lagen har inte ändrat myndigheternas innehållsmässiga behörighet i fråga om behandlingen av tillståndsansökningarna och besluten. På motsvarande sätt som i förslaget till förordning är syftet med lagen att samordna och påskynda tillståndsförfaranden för projekt som påverkar miljön. Förutsättningen för samordning är att tillståndssökanden begär detta. Rådgivning till sökanden är nära kopplat till samordningen.

I Finland har det antagits lagstiftning om temporärt företräde för vissa projekt som gäller grön omställning vid tillståndsbehandling i regionförvaltningsverken 2023–2026 och vid förvaltningsdomstolarna 2023–2028. I lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009), vattenlagen (587/2011), miljöskyddslagen (527/2014) och markanvändnings- och bygglagen (132/1999) gjordes temporära ändringar i fråga om vissa projekt som gäller grön omställning och vissa planer. Regleringen gäller behandlingen av tillstånd i regionförvaltningsverken och behandlingen av besvärärenden vid förvaltningsdomstolarna. I och med lagen kan tillståndsansökningar som gäller vissa investeringar som stöder grön omställning och som tillämpar principen ingen betydande skada (DNSH) få förfarandemässigt företräde hos tillståndsmyndigheten 2023–2026 och överklaganden som gäller projekten i fråga kan få brådskande behandling i förvaltningsdomstolarna 2023–2028. (RP 128/2022, lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken 898/2009). Regleringen innehåller i stor omfattning liknande drag som de förslag som nu behandlas.

I Finland beslutar statsrådet enligt 66 § i naturvårdslagen (1096/1996), som genomför artikel 6(4) i habitatdirektivet, om tillåtande av ett projekt eller en plan som betydligt försämrar de naturvärden som utgör grunden för skydd av ett område som hör till Natura 2000-nätverket, om detta ska genomföras av ett skäl som är tvingande på grund av ett ytterst viktigt allmänt intresse, och om det inte finns någon alternativ lösning. Artikel 7.2 i förslaget till förordning betyder att statsrådets prövningsrätt begränsas i detta avseende. Samma ska gälla naturskyddsmyndighetens prövningsrätt till den del som det är fråga om undantag från skydd av arter som skyddas enligt naturvårdslagen enligt förutsättningarna i artikel 16(1) i habitatdirektivet och artikel 9(1) i fågeldirektivet som är förenliga med 49 § i naturvårdslagen.

I Finland är undantag enligt artikel 4.7 i vattenramdirektivet (2000/60/EG) i nuläget möjligt endast i planeringsförfarandet för vattenvård. För närvarande pågår ett författningsprojekt, där man bereder bestämmelser om förfarande i undantagsärenden och den behöriga myndigheten utanför planeringsförfarandet. Ändringarna skulle göra behandlingen av undantagsärendet flexiblare. Artikel 7.2 i förslaget till förordning betyder att den nationella prövningsrätten vid prövning av förutsättningar för undantag begränsas i fråga om denna förutsättning.

Enligt en preliminär bedömning är den tidsfrist för att inrätta eller utse en centraliserad nationell myndighet för att administrera tillståndsförfarandet, vilket föreslås i artikel 8, för kort då man beaktar att utseende av myndighet sannolikt kräver ändringar av den nationella lagstiftningen.

I den fortsatta behandlingen ska man granska vilka effekter förslaget till förordning har på den lagstiftning som gäller samernas rättigheter.

5.3 Konsekvenser för myndigheterna

I och med förslaget skulle behöriga myndigheter få nya uppgifter som anknyter till genomförandet av förslaget. Dessa skulle vara åtminstone utveckling av nationella malmprospektering-sanvisningar, eventuella nya uppgifter i anknytning till påskyndande av tillståndsprocesser samt den skyldighet för den centraliserade kontaktnmyndigheten som gäller övergripande samordning av tillståndsprocessen samt rapporteringsskyldigheter till kommissionen gällande strategiska projekt och beviljande av tillstånd för dem.

Geologiska forskningscentralen GTK upprätthåller med beaktande av nationella samt säkerhets- och försvarsrelaterade faktorer en offentlig geodatabas och gruvmyndigheten insamlar med stöd av gruvlagen (621/2011) produktionsuppgifter för gruvor och forskningsdata om malmprospektering. Databasen innehåller inte alla de uppgifter som förutsätts i förslaget. Insamlingen av information medför kostnader och resursbehov för myndigheter.

5.4 Miljökonsekvenser och sociala konsekvenser

Enligt kommissionens konsekvensbedömning är förslaget till förordning i linje med EU:s klimatmål, eftersom den skulle förbättra verksamhetsmiljön för sektorn för ren teknik och främja tillgången till och införandet av förnybara energikällor.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning kan förslagets åtgärder som gäller återvinning av material av avgörande betydelse betydligt minska råvarornas miljökonsekvenser. Enligt kommissionens konsekvensbedömning minskar återvinning av material från avfall och återanvändning av dem behovet av att producera jungfruliga råvaror.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning överskrider den ställning som planerats för strategiska projekt som eventuella projekt av väsentligt allmänintresse inte ramen för den nuvarande miljölagstiftningen, och förbigår den inte förbigå fallspecifik bedömning eller kravet på att uppfylla de villkor som relevanta direktiv ställer.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning, även om gruvdriften kan påverka livsmiljön eller vattenförhållandena kring verksamheten, uppmuntrar de åtgärder som anknyter till råvarornas miljöavtryck till införandet av bästa tillgängliga miljöprestanda i branschen, vilket skulle bidra till att minska de miljöskador som verksamheten orsakar.

Kommissionen anser också i sin konsekvensbedömning att utvecklingen av strategiska projekt som sker i EU-området minskar beroendet av råvaror som fås från tredjeländer och säkerställer att tilläggsproduktion utvecklas enligt EU:s miljölagstiftning. Detta skulle minska miljökonsekvenserna i tredjeländer.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning skapar strategiska projekt ekonomiska möjligheter och arbetstillfällen. I kommissionens konsekvensbedömning konstateras att för närvarande går det inte att bedöma säkert hur många arbetstillfällen som förslaget ger upphov till eller hur de fördelas.

Kommissionen anser emellertid att eftersom före detta gruvområden ofta är ekonomiskt mindre utvecklade, kan strategiska projekt stimulera ekonomin i dessa områden. Enligt kommissionens konsekvensbedömning skapar investeringar arbetstillfällen i områden med hög arbetslöshetsgrad och främjar den lokala ekonomiska verksamheten. Projekten ska även utnyttja och uppdatera arbetskraftens kompetens i området.

Enligt en preliminär beräkning som kommissionen lägger fram i sin konsekvensbedömning kan strategiska projekt årligen skapa 3 840 direkta arbetstillfällen i EU-området. Som helhet bedömer kommissionen att om det väljs över 100 strategiska projekt, leder dessa till mer än 100 000 direkta eller indirekta arbetstillfällen i EU.

6 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen i EU

Sektionen för konkurrenskraft (EU8): 27.3.2023 (muntlig behandling); 6–13.4.2023 (skriftligt förfarande); 20–21.4.2023 (skriftligt förfarande med begränsad sammansättning);

Miljösektionen (EU23): 6–13.4.2023 (skriftligt förfarande)

Sektionen för energi (EU21): 6–13.4.2023 (skriftligt förfarande)

Sektionen för krisberedskap och hybridhot (EU13): 6–13.4.2023 (skriftligt förfarande)

Informationsmöte för intressentgrupper 28.3.2023

EU-ministerutskottet (skriftligt förfarande) 27–28.4.2023

Behandlingen av förslaget inleddes i industrisammansättningen i rådets arbetsgrupp för konkurrenskraft och tillväxt. Rådets ordförandeland Sverige har som mål att föra en politisk diskussion om förslaget vid det konkurrenskrafråd som hålls 22–23.5.2023.

I Europaparlamentet ansvarar utskottet för industrifrågor, forskning och energi (ITRE) för huvudbehandlingen. Behandlingen i utskottet har inte ännu börjat och betänkandets föredragande har inte ännu utsetts.

7 Förslagets förhållande till grundlagen samt grundläggande och mänskliga rättigheter

Kommissionen konstaterar att förslaget till förordning förutsätter att de strategiska projekt som stöds genomförs hållbart. Enligt kommissionen anses med hållbart genomförande förutom beaktandet av miljöaspekter även att projektet respekterar mänskliga rättigheter som föreskrivs i internationella konventioner.

Förslaget till förordning är betydelsefullt åtminstone med tanke på 6 § (jämlighet), 8 § (den straffrättsliga legalitetsprincipen), 10 § (skydd för privatlivet), 12 § (offentlighet), 15 § (egendomsskydd), 18 § (näringsfrihet) 20 § (ansvar för miljön), 21 § (rättsskydd) och 121 § (kommunal och annan regional självstyrelse) i grundlagen (731/1999).

Jämlighet

I förslaget till förordning föreskrivs om råvaruprojekt som erkänts som strategiska och som ska dra nytta av åtgärder som föreskrivs i förordningen, såsom påskyndande av behandlingsförfaranden och maximala tidsfrister för tillståndsförfaranden. Kommissionen och medlemsstaterna

bör genomföra åtgärder som främjar privata investeringar i strategiska projekt. Strategiska projekt skulle också dra nytta av till exempel ett system gällande försäljningsavtal som inrättas av kommissionen samt rådgivning som erbjuds av en permanent underarbetsgrupp och som gäller finansiering. Även projekt som gäller råvaror av avgörande betydelse skulle dra nytta av åtgärderna i förslaget till förordning, såsom den centraliserade nationella myndighetens tjänster som gäller beviljande av tillstånd samt tillgång till information via ett centraliserat offentligt informationsställe.

Regleringen i förslaget till förordning placerar företag som producerar råvaror av kritisk betydelse samt företag, vars projekt har erkänts som strategiska, i en förmånligare ställning i förhållande till andra företags projekt. Därmed ska regleringen bedömas med tanke på jämlikhet enligt 6 § i grundlagen. Grundlagsutskottets etablerade uppfattning är att den allmänna jämlikhetsprincipen inte medför strikta begränsningar av lagstiftarens prövning, då den reglering som respektive samhällsutveckling kräver eftersträvas. Det centrala är om varje särbehandling kan motiveras på ett sätt som är godtagbart med tanke på systemet med de grundläggande rättigheterna. Särbehandlingen får inte vara godtycklig eller skillnaderna oskäligen (se till exempel GrUU 37/2010 rd, s. 3/I, GrUB 11/2009 rd, s. 2, GrUU 18/2006 rd, s. 2/II). Utgångspunkten är att jämlikhetsbestämmelsen i grundlagen endast gäller människor. Jämlikhetsprincipen kan emellertid ha betydelse också vid bedömningen av reglering som gäller juridiska personer, i synnerhet när regleringen indirekt kan påverka fysiska personers rättsliga ställning. Den aspekten förlorar i tyngd ju lösare kopplingen är (GrUU 11/2012 rd, s. 2/II, GrUU 37/2010 rd, s. 3/I).

Företag som har projekt som gäller råvaror av avgörande betydelse och företag som ansöker om att deras projekt ska erkännas som strategiska omfattas av regleringen. De åtgärder som föreskrivs i förslaget till förordning främjar unionens mål om att trygga leveranskedjan för råvaror av avgörande betydelse, och därför kan skillnaden i behandlingen av företag anses vara ett godtagbart mål. I förslaget till förordning fastställs kriterier för projekt som gäller råvaror av avgörande betydelse och för erkännande av projekt som strategiska projekt, och därför är regleringen inte godtycklig. Enligt en preliminär bedömning skulle de möjliggörande åtgärder som föreskrivs i förslaget till förordning inte leda till orimliga skillnader i hur företagen behandlas.

Rättsskydd, ansvar för miljön

Enligt bestämmelsen i 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Dessutom tryggas med stöd av denna bestämmelse behandlingens offentlighet samt rätten att bli hörd, att få ett motiverat beslut och att ansöka om ändring liksom de andra garantierna för en rättvis rättegång och god förvaltning genom lag.

Kommissionen fattar beslut om erkännande av projektet som ett strategiskt projekt med stöd av artikel 6(6) i förslaget till förordning. Bestämmelserna lämnar frågan öppen huruvida sökanden har rätt att begära omprövning av beslut som avslår erkännandet av projektet som strategiskt.

Med stöd av artikel 10(4) i förslaget till förordning, om medlemsstaten inte skulle fatta ett övergripande beslut i fråga om tillstånd för strategiska projekt som gäller processning och återvinning inom de tidsfrister som fastställs i förordningen, anses den ansökan som gäller beviljande av tillstånd automatiskt vara godkänt. Det automatiska förfarande för godkännanden som avses i förslaget till förordning är inte i bruk allmänt i det nationella förvaltningsförfarandet. Bestämmelsen är problematisk enligt 21 § i grundlagen bland annat med tanke på användningen av

rättsmedel för omprövning. Användningen av rättsmedel för omprövning förutsätter att myndigheten har gett ett beslut om avgörande av förvaltningsärendet. I 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om myndighetsbeslutets form, innehåll, skyldigheten att motivera beslutet samt anvisningar om hur man begär omprövning och besväransvisning. I Finland uppstår som resultat av tillståndsprocessen uttryckligen ett beslut, så att man till exempel kan beakta den rätt att få motiverade beslut som föreskrivs i 21 § i grundlagen samt krav på myndighetsbeslut som föreskrivs i förvaltningslagen. Utfärdandet av ett förvaltningsbeslut inverkar även på andra instansers rättsliga ställning och genomförande av beslutet.

I artikel 10 i förslaget till förordning föreskrivs om maximala tidsfrister för beviljande av tillstånd för strategiska projekt. Då de förutsättningar som föreskrivs i förordningen uppfylls vore det möjligt att bevilja vissa förlängningar av de maximala tidsfristerna. Då maximala tidsfrister fastställs för beviljandet av tillstånd bör det krav på behandling på behörigt sätt som föreskrivs i 21 § i grundlagen beaktas. Förvaltningsärenden bör behandlas utan ogrundat dröjsmål, men behandlingen får inte äventyra kraven på behandling som görs på behörigt sätt. Vad gäller reglering ska man säkerställa att de maximala tidsfrister som fastställs för tillståndsprocessen och myndigheternas möjligheter att bevilja förlängningar av tidsfrister ska stå i proportion till den tid som myndigheterna behöver för att noggrant kunna behandla ärendet. Enligt en preliminär bedömning verkar de maximala tidsfrister som föreslås för beviljande av tillstånd i förslaget till förordning vara strikta, såsom den maximala tidsfristen på två år som har fastställts för strategiska projekt som gäller gruvdrift. Om det fastställs för strikta tidsfrister för tillståndsprocessen, är risken att myndigheterna inte ingående kan bedöma förutsättningarna att bevilja tillstånd till exempel med tanke på projektens miljökonsekvenser. Därför har tidsfristerna för tillståndsprocessen en direkt koppling till det ansvar för miljön som föreskrivs i 20 § i grundlagen. Enligt bestämmelsen i fråga ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

Förslaget till förordning har ett oklart förhållande till konventionen vad gäller tillgång till information, allmänhetens deltagande och möjlighet till rättslig prövning avseende miljöfrågor (den så kallade Århuskonventionen, FördrS 121/2004). Den tidsfrist som i artikel 11(1) i förslaget till förordning fastställs för den nationella behöriga myndigheten för att avge ett utlåtande om projektets bedömningsprogram för miljökonsekvenser möjliggör inte samråd om bedömningsprogrammet enligt vad som föreskrivs i MKB-lagen innan utlåtandet avges. I bedömningsprogrammet fastställs omfattningen av förfarandet för miljökonsekvensbedömning och dess precision, och att kunna påverka dem är en viktig del av det allmännas rätt att delta och rätt att påverka sin livsmiljö.

Artikel 7 i förslaget till förordning möjliggör i fråga om strategiska projekt undantag bland annat från kraven i vattenramdirektivet, om det allmänintresse som projektet ger är betydande i förhållande till de skadliga effekterna. Undantag från vattenramdirektivet kan stå i strid med bland annat artikel 13 i utvinningsavfallsdirektivet 2006/21/EG. Undantag från EU-rättsakter som gäller miljö- och vattenskydd kan påverka vattenskyddet.

Kommunal och annan regional självstyrelse

I artikel 12 i förslaget till förordning föreskrivs att man vid planläggning i tillämpliga delar ska beakta bestämmelserna om utvecklingen av projekt som gäller råvaror av avgörande betydelse. Uppgifter som gäller planläggning har ansetts vara en del av den kommunala självstyrelsen som 121 § i grundlagen föreskriver om. Dessutom ska kommunen enligt 20 § 2 mom. i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) sköta områdesplaneringen, styrningen av och tillsynen över byggandet samt utövandet av markpolitiken på sitt område. I den fortsatta behandlingen ska man granska hur artikel 12 i förslaget till förordning skulle påverka kommunernas prövningsrätt

i frågor som gäller planläggning. Frågan ska också bedömas som en del av förslaget rättsliga grund och genomförandet av proportionalitetsprincipen (se ovan stycket *Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen*).

Förslaget till förordning inverkar på organiseringen av myndigheternas uppgifter och förvaltningsförfaranden. I den fortsatta behandlingen ska det granskas hur regleringen i fråga påverkar den kommunala självstyrelsen och genomförandet av proportionalitetsprincipen.

Näringsfrihet, egendomsskydd

Förslaget till förordning inför flera skyldigheter för aktörer, såsom skyldigheten för stora företag att revidera produktionskedjan (artikel 23), märkningsskyldigheten som gäller permanentmagneter och skyldigheten att fästa en databärare på produkterna (artikel 27) samt skyldigheten att bedöma produktens kravenlighet (artikel 32). I förslaget till förordning föreskrivs även om skyldigheter att lämna uppgifter som gäller aktörer angående till exempel gruvavfall (artikel 26) och permanentmagneter (artikel 27). Medlemsstaterna bör identifiera de centrala marknadsaktörerna i produktionskedjan för råvaror av avgörande betydelse och följa upp deras verksamhet med hjälp av enkäter enligt artikel 20. Aktörerna åläggs enligt artikel 30 även skyldigheten att ta fram och offentliggöra en försäkring som gäller miljöavtrycket. I artikel 30 föreskrivs om förbudet att på produkterna använda märkningar eller symboler som kan blandas ihop med den information som anges i den försäkring som gäller miljöavtrycket. Om ett liknande förbud föreskrivs i artikel 28(5) som gäller återvunnet innehåll i permanentmagneter.

De skyldigheter som fastställs i förslaget till förordning kan anses öka aktörernas administrativa börda, och därför är regleringen betydelsefull med tanke på näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen. Enligt grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden bedömt fastställandet av skyldigheter med tanke på den näringsfrihet som tryggas i grundlagen (GrUU 14/2013 rd, s. 4/I, GrUU 58/2002 rd, s. 58/2002, GrUU 30/1997 rd). Dessutom har grundlagsutskottet bedömt säkerhetskrav som fastställts för producenter av AI-system ur näringsfrihetens synpunkt och konstaterat att produktsäkerhetskraven inte får utgöra överdrivna hinder för inträde på marknaden eller en orimlig administrativ börda för producenter av AI-system (GrUU 37/2021 rd, s. 7–8).

Till den del som de skyldigheter som fastställs för aktörer innebär begränsning av föremål som hör till aktörernas bestämmanderätt, ska begränsningarna också bedömas med tanke på egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen. Med egendom avses förmåner med förmögenhetsvärde, till vilka äganderätt hör som den mest omfattande. Egendomsskyddet omfattar utöver den principiella rätten för en ägare att disponera och använda sin egendom på önskat sätt också rätten att råda över den (se till exempel GrUU 41/2006, s. 2, GrUU 49/2005 rd, s. 2). Om man minskar eller begränsar rättigheter som tidigare hörde till äganderätten, ingriper man därmed i egendomen, även om föremålet som utgör objektet för äganderätten i och för sig förblir orört hos innehavaren (RP 309/1993 rd, s. 66). Skyddet av grundläggande rättigheter gäller huvudsakligen fysiska personer. I grundlagsutskottet praxis har det ansetts att när skyldigheter enligt lag gäller börsbolag eller andra juridiska personer med stor förmögenhetsmassa har lagstiftaren utgångsmässigt mer svängrum beträffande egendomsskyddet än när bestämmelserna får direkta konsekvenser för de fysiska personerna bakom den juridiska personen (se till exempel GrUU 55/2018 rd, s. 3, GrUU 10/2014 rd, GrUU 21/2010 rd, GrUU 9/2008 rd, GrUU 32/2004 rd, GrUU 61/2002 rd och GrUU 34/2000 rd).

Statsrådet fäster vikt vid omfattningen av de skyldigheter som fastställs för aktörerna och ökningen av den administrativa bördan. I den fortsatta behandlingen bör man granska om de skyldigheter som fastställts för aktörer uppfyller de allmänna förutsättningarna för begränsning av grundläggande rättigheter, såsom till exempel kraven på regleringens proportionalitet och exakthet. Begränsningarna av grundläggande rättigheter ska också ha godtagbara mål. Syftet är att genom skyldigheter som fastställs för aktörer bland annat främja unionens mål om att hindra störningar i produktionskedjan för råvaror av avgörande betydelse samt att trygga tillgången till råvaror av avgörande betydelse i unionen. Syftet med skyldigheterna är också att främja miljöskyddet genom att förbättra cirkulationen av råvaror av avgörande betydelse och deras hållbarhet. Därmed har regleringen i princip godtagbara mål. Man ska även beakta att stora företag kan ha bättre förutsättningar att uppfylla skyldigheterna än små och medelstora företag.

I artikel 26(6) i förslaget till förordning föreskrivs om medlemsstaternas skyldighet att genomföra geokemisk provtagning för att uppfylla skyldigheten att lämna uppgifter som gäller stängda och nedlagda utvinningsavfallsanläggningar och i vissa fall genomföra exaktare undersökningar med hjälp av borrhänskartläggning eller motsvarande metoder. Bestämmelserna i fråga innebär en begränsning av egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen. Begränsningarna av egendomsskyddet mildras emellertid av de ramvillkor som fastställs för provtagning och undersökningar i förslaget till förordning. Medlemsstaterna bör i första hand ha som mål att insamla information från befintlig information som gäller stängda utvinningsavfallsanläggningar, varvid provtagning är andrahandsalternativet. Medlemsstaterna bör vidta närmare undersökningar endast då de förutsättningar som föreskrivs i förordningen uppfylls, till exempel om det är motiverat av miljöskäl och om det uppfyller de tillämpliga kraven i unionens miljölagstiftning. Dessutom ska åtgärder i fråga enligt förslaget till förordning ske inom den ram som medlemsstatens rättssystem tillåter gällande till exempel lagstiftning som gäller äganderätt samt avfall och mineraltillgångar. Syftet med insamling av information är att främja unionens gemensamma mål om att främja cirkulationen av råvaror av avgörande betydelse, vilket har en koppling till mål som gäller miljöskydd. Därför kan regleringen i princip anses ha ett godtagbart mål. Därmed kan regleringen enligt en preliminär bedömning anses oproblematisk med tanke på egendomsskyddet. De provtagnings- och undersökningsrättigheter som föreskrivs i förslaget till förordning kan vara betydelsefulla också med tanke på hemfrid som föreskrivs i 10 § i grundlagen (se nedan stycket *Offentlighet, skydd för privatlivet*).

Offentlighet, skydd för privatlivet

Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om offentligheten inte av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av en offentlig handling eller upptagning. I förslaget till förordning föreskrivs med stöd av artikel 43 för medlemsstaterna om flera skyldigheter att lämna uppgifter och rapporteringsskyldigheter, varav en del gäller uppgifter om företag. Dessutom föreskrivs i förslaget till förordning om medlemsstaternas skyldigheter att mata in de uppgifter som rapporteras till en offentlig databas eller att hålla vissa uppgifter och myndigheternas beslut offentligt tillgängliga (till exempel artikel 26(5) i fråga om databasen om stängda och nedlagda utvinningsavfallsanläggningar). Skyldigheterna i förslaget till förordning om att göra uppgifter som innehas av myndigheter offentligt tillgängliga främjar offentligheten av myndigheternas handlingar som tryggas i 12 § 2 mom. i grundlagen. En del av skyldigheterna att lämna och offentliggöra uppgifter skulle direkt gälla aktörer (se till exempel artikel 28(1) i fråga om det återvunna innehållet i permanentmagneter).

I förslaget till förordning föreskrivs om handlingssekretess, vilket innebär ett undantag från offentligheten av myndigheternas handlingar som föreskrivs i 12 § 2 mom. i grundlagen. Artikel

44(1) i förslaget till förordning, enligt vilken uppgifter som fås vid genomförandet av förordningen endast ska behandlas i syften som fastställs i förordningen och uppgifter ska skyddas enligt unionslagstiftningen och den nationella lagstiftningen, är betydelsefull med tanke på sekretess. Vidare ska medlemsstaterna och kommissionen enligt artikel 44(2) säkerställa sekretess för affärshemligheter och annan konfidentiell information, som har uppstått vid tillämpningen av förordningen, enligt unionslagstiftningen och den nationella lagstiftningen. Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen kan offentligheten av tvingande skäl begränsas genom lag. Nationellt föreskrivs om grunderna för sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, offentlighetslagen). Sekretessbelagda uppgifter som gäller företag, till exempel affärshemligheter, kan omfattas av skyldigheterna att lämna information, och det är nödvändigt att begränsa deras offentlighet enligt grunderna i lagen. Till exempel föreskrivs i artikel 26 i förslaget till förordning om en skyldighet att lämna och offentliggöra information som gäller gruvavfall, och dessa kan omfatta sekretessbelagda uppgifter som gäller företagets affärsverksamhet.

Till den del som förslaget till förordning föreskriver om skyldigheten att offentliggöra vissa uppgifter i öppna databaser eller på webbplatser, ska man säkerställa att skyldigheterna att offentliggöra information inte äventyrar avslöjande av konfidentiell information.

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. I artikel 30 i förslaget till förordning föreskrivs om skyldigheten att ge ut intyg om miljöavtryck på en fritt tillgänglig webbplats. Med stöd av artikel 30(6) skulle personuppgifter, såsom en fysisk persons namn eller adress, kunna omfattas av skyldigheten att offentliggöra information. Den databärare som avses i artikel 27 i förslaget till förordning skulle kunna ge tillgång till personuppgifter, och återvinnare, marknadsövervakningsmyndigheter och tullmyndigheter bör beviljas tillgång till uppgifterna i fråga. Därmed har regleringen i förslaget till förordning betydelse med tanke på 10 § i grundlagen. I den fortsatta behandlingen ska man granska hur regleringen tryggar lagstiftningens krav som gäller behandlingen av personuppgifter.

Artikel 26(6) i förslaget till förordning om myndighetens provtagnings- och undersökningsrättigheter har eventuellt betydelse för hemfrid som tryggas i 10 § i grundlagen, om myndigheternas provtagnings- och undersökningsrättigheter gäller lokaler som omfattas av hemfrid. Hemfrid, som tryggas i grundlagen, omfattar i princip alla slags lokaler som används för boende av permanent karaktär (se till exempel GrUU 43/2010 rd, s. 2, GrUU 40/2010 rd, s. 4). De provtagnings- och undersökningsrättigheter som föreskrivs i förslaget till förordning gäller stängda och nedlagda utvinningsavfallsanläggningar, varför man preliminärt kan anse det osannolikt, men inte uteslutet, att nämnda rättigheter skulle gälla lokaler som omfattas av hemfrid.

Straffrättslig legalitetsprincip

Enligt artikel 45 i förslaget till förordning ska medlemsstaterna föreskriva om påföljder för överträdelse av förordningen inom 12 månader efter att förordningen träder i kraft samt se till att det finns åtgärder som säkerställer att de verkställs. Påföljderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Den föreslagna utformningen av artikel 45 ger medlemsstaterna prövningsrätt för att bedöma vilka slags påföljder som är befogade. Då man föreskriver om straffrättsliga påföljder ska man beakta den straffrättsliga legalitetsprincipen. 8 § i grundlagen innehåller de mest centrala delarna av den straffrättsliga legalitetsprincipen. Dessa är bland annat fastställande av gärningar som bestraffas som brott i lagen, förbud mot retroaktiv rättstillämpning, förbud mot analog tillämpning av strafflagen, krav på fastställande av straff för brott i lagen, förbud mot tillämpning av straff som är strängare än vad som var föreskrivet vid gärningstillfället och krav på att straffrättsliga normer ska befinna sig på lagnivån. Administrativa sanktioner av

straffkaraktär kan inte direkt jämföras med de straffrättsliga påföljder som avses i 8 § i grundlagen som gäller den straffrättsliga legalitetsprincipen. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis lyft fram att bestämmelserna om dessa sanktioner ska uppfylla allmänna krav på exakthet och proportionalitet (GrUU 14/2013 rd, s. 2/II, GrUU 34/2012 rd, s. 3–4, GrUU 17/2012 rd, s. 6).

Författningsnivån

Om grunder för individens rättigheter och skyldigheter ska föreskrivas på nivån av unionens rättsakt som godkänns i lagstiftningsordning. Delegering av befogenhet bör begränsas till allmänna författningar i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget. Med stöd av dem kan man komplettera eller ändra vissa icke väsentliga delar av en författning som har godkänts i lagstiftningsordning.

8 Ålands befogenheter

Enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om byggnads- och planväsendet (7 punkten), natur- och miljövård (10 punkten), rätt att leta efter, inmuta och utnyttja mineralfyndigheter (19 punkten) och näringsverksamhet med vissa begränsningar (22 punkten). I dessa avseenden anses förslaget till förordning omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet. Riket har emellertid med stöd av 27 § 17 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om mineralfyndigheter och gruvdrift med de undantag som stadgas i 18 § 19 punkten.

I kapitel III i förslaget till förordning föreskrivs om inrättande av en nationell behörig myndighet samt harmoniserade administrativa förfaranden, inklusive tillståndsförfaranden och deras maximala längder samt om förfaranden för identifiering av strategiska projekt. Enligt 27 § 3 punkten i självstyrelselagen har riket däremot lagstiftningsbehörighet i fråga om statsmyndigheternas organisation och verksamhet. Enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om ärenden som gäller landskapets förvaltning samt myndigheter och inrättningar som är underställda den, samt enligt 4 punkten i fråga om ärenden som gäller kommunernas förvaltning. Vad gäller inrättande av en nationell behörig myndighet tillämpas 59 b § 3 mom. i självstyrelselagen, som föreskriver att om medlemsstaterna enligt gemenskapsrätten i något fall där både landskapet och riket har behörighet får utse endast en förvaltningsmyndighet, utser riket denna myndighet.

9 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet har tidigare bildat uppfattningar om ärendehelheten bland annat i E-skrivelserna E 180/2022 rd, E 174/2022 rd, E 160/2022 rd och E 66/2022 rd samt U 44/2022 rd, U 117/2022 rd, U35/2022 rd, U 57/2021 rd och U 81/2022 rd och konstaterar följande:

Finland anser att åtgärderna för att diversifiera produktionskedjorna för råvaror av avgörande betydelse och för att minska kritiska beroenden är nödvändiga. Tillgången till råvaror är avgörande för både den gröna och den digitala omställningen. Tillgången till råvaror av avgörande betydelse utmanar även säkerhets- och försvarssektorerna.

I en värld av ömsesidigt beroende är det inte realistiskt eller eftersträvansvärt att separera EU från globala produktionskedjor. Stärkandet av strategisk autonomi förutsätter emellertid kritisk granskning av beroenden. För att stärka leveranskedjor och kriställighet bör skadliga beroenden minskas särskilt i de mest kritiska sektorerna. För att uppnå detta mål är det viktigt att utveckla

EU:s befintliga partnerskap och försöka skapa nya. Samtidigt är det viktigt att det globala ömsesidiga beroendet ses över övergripande i EU också med tanke på ansvar.

Som en del av EU:s utvecklingspolitiska ambitioner kan EU vid sidan av sina egna intressen som gäller råvaruförsörjningen även stödja processningen av råvaror på tillväxtmarknaderna. Genom partnerskap kan EU ha som mål att också främja ansvarsfull verksamhet samt god förvaltning och bra tekniker.

Statsrådet anser att det är viktigt att EU handlar aktivt också i olika samarbetsforum för att bidra till diversifieringen av produktionskedjorna för råvaror av avgörande betydelse. I bästa fall kan partnerskap stärkas och produktionskedjor diversifieras också genom nya slags samarbetsinitiativ. Det är viktigt att de avtal som förhandlas kan genomföras och att de pågående förhandlingarna slutförs.

Finland betonar betydelsen av cirkuläreconomiska lösningar vid främjandet av nya affärsmöjligheter samt vid stärkandet av konkurrenskraften och hållbar användning av naturresurser. Cirkulär ekonomi kan också främja självförsörjningen och minska beroendet av material av avgörande betydelse.

Tydliga, högklassiga och i fråga om längden rimliga administrativa processer är en central faktor vid främjandet av en grön omställning. Statsrådet betonar behovet av att beakta nationella särdrag på ett ändamålsenligt sätt genom att ge medlemsstaterna tillräckligt spelrum för utveckling och påskyndande av tillståndprocesserna.

Statsrådet anser att säkerhetsupplag i princip ska understödjas, men identifierar de stora utmaningar som gäller det praktiska genomförandet. Statsrådet lyfter fram att gemensam beredskap för kriser på unionens nivå inte ersätter eller begränsar varje medlemsstats ansvar för sin egen nationella beredskap.

Statsrådet understöder unionens aktiva åtgärder för att säkerställa kompetens som möter nuvarande och framtida utmaningar på ett socialt rättvist sätt. Statsrådet anser att det är bra att olika befolkningsgrupper och verksamhetsområden beaktas övergripande i åtgärderna.

Statsrådet kompletterar sina tidigare ståndpunkter enligt följande för att delta i behandlingen av förslaget till förordning i rådet:

En partiell lösning på självförsörjning och tillgången till råvaror av avgörande betydelse är att tillståndprocessen påskyndas. Statsrådet identifierar betydelsen av smidiga tillståndprocesser som en del av en attraktiv investeringsmiljö. Med tanke på verksamhetsmiljön är det viktigt att säkerställa att tillståndprocesserna och deras längder är förutsägbara. De maximala tidsfrister som fastställs för tillståndprocessen och förlängningar av tidsfrister som beviljas av myndigheter ska stå i proportion till den tid som myndigheterna behöver för att noggrant kunna behandla ärendet. Statsrådet fäster vikt vid att det föreslagna förfarandet för automatiskt godkännande av tillståndsansökan skulle vara problematiskt enligt 21 § i grundlagen bland annat med tanke på användningen av rättsmedel för omprövning.

Lagstiftningen ska säkerställa en hög nivå för miljö- och naturskyddet och konsekvens i förhållande till unionens övriga miljöåtgärder och miljömål samt allmänhetens deltagande. För att beakta natur- och miljövärden bör det lämnas tillräckligt med nationellt spelrum för tillämpningen av principen om övervägande allmänintresse. I detta avseende bör man i de fortsatta förhandlingarna i synnerhet beakta tillämpningen av principen i förhållande till Natura 2000-områden, fågel- och habitatdirektivet samt vattenramdirektivet. Statsrådet anser att det är viktigt

att det alternativ om att samordna olika förfaranden för miljökonsekvensbedömningar som anges i förslaget bevaras.

Målet ska vara att tydliggöra förslagets effekter på den nationella planeringen av områdesanvändningen.

I den fortsatta behandlingen ska uppmärksamhet riktas särskilt till att regleringen angående planläggning är tydlig och granska hur regleringen skulle påverka kommunernas prövningsrätt i frågor som gäller planläggning. Dessutom ska man granska hur de förslag som gäller organisering av myndigheternas uppgifter och administrativa förfaranden skulle påverka det kommunala självstyret.

I förslaget till förordning föreskrivs om skyldigheter att offentliggöra vissa uppgifter i öppna databaser eller på webbplatser. Statsrådet anser att det är viktigt att säkerställa att skyldigheterna att offentliggöra uppgifter inte ska äventyra konfidentialiteten.

Statsrådet fäster vikt vid omfattningen av de skyldigheter som fastställs för aktörerna och ökningen av den administrativa bördan särskilt i fråga om genomförandet av näringsfrihet och egendomsskydd samt med tanke på den allmänna förutsättningarna för att begränsa de grundläggande rättigheterna. I de föreslagna artiklar som gäller cirkulär ekonomi införs för medlemsstaterna och aktörerna flera skyldigheter, vars proportionalitet och effekter samt förhållande till avfallsregleringen ska granskas i den fortsatta behandlingen av förslaget.

Vid säkerhetsupplagring bör man säkerställa interoperabilitet med Finlands system för försörjningsberedskap samt med andra EU-initiativ, såsom lagstiftningspaketet om krisinstrumentet för den inre marknaden (det så kallade SMEI-paketet, *Single Market Emergency Instrument*).

Statsrådet betonar att de nya arrangemangen ska vara förenliga med Världshandelsorganisationens (WTO) regler. Det är viktigt att olika EU-verktyg och strategier, såsom *Global Gateway*, stöder utvecklingen av partnerskap.

I den fortsatta behandlingen bör man utreda vilka överträdelser av de materiella skyldigheter som ingår i förslaget till förordning ska kunna sanktioneras.

Statsrådet riktar uppmärksamhet till att de behörigheter som enligt förslaget till förordning ska kunna överföras till kommissionen är omfattande, och därför ska behörigheternas proportionalitet granskas i den fortsatta behandlingen. De behörigheter som ges till kommissionen ska också vara exakta och välmotiverade. Dessutom bör vikt fästas vid hur tydlig lagstiftningsshelheten blir och om lagstiftningen är förutsägbar för aktörerna.

Statsrådet anser att förslagets rättsliga grund i princip är ändamålsenlig. Statsrådet bedömer emellertid om förslagets rättsliga grund är ändamålsenlig i fråga om planläggning allteftersom förhandlingarna framskrider. Statsrådet anser att kommissionens förslag till förordning i sin nuvarande form överensstämmer med subsidiaritetsprincipen. Genomförandet av proportionalitetsprincipen ska emellertid bedömas medan förhandlingarna pågår till den del som förslaget gäller planläggning, medlemsstaternas myndigheters uppgifter och förvaltningsförfaranden.

Statsrådet anser att man i de fortsatta förhandlingarna även behöver tilläggsutredning om förslagets förhållande till unionens övriga lagstiftning och den internationella rätten. Dessutom anser statsrådet att det är viktigt att se till att det inte uppstår någon oklarhet angående tillämpligheten i förhållande till den övriga EU-lagstiftningen.

I den fortsatta behandlingen är det viktigt att säkerställa att förslaget till förordning ger en tillräcklig övergångsperiod för nationellt genomförande bland annat för lagstiftningens förutsägbarhet och de nationella behoven av att ändra lagstiftningen.

Statsrådet preciserar sina ståndpunkter allteftersom förhandlingarna fortskrider och lämnar behövliga fortsatta utredningar till riksdagen.